

Vanhan Äänekosken Kotiseutuyhdistys ry:n toimintakertomus vuodelta 2018

Yleistä

Uuden puheenjohtajan, Ahti Ojasen, johdolla kulki yhdistyksen vuosi 2018. Merkittävä edustus ja edistys saatiin Suolahden Vanhan aseman työryhmässä sekä Nimistötoimikunnassa. Museotilanteeseen saatiin uusia avauksia ja Hiljalan katto uusittiin. Kotiseutuasiat etenivät toiminta-alueella muutenkin, sillä Keski-Suomen opiston rakennukset saivat uuden, perinteitä vaalivan omistajan ja Hiskinmökki tulee säilymään – tosin uudessa paikassa. Pässinrata-lehdessä nostettiin esiin Järvenpään kylää jopa ainutlaatuisine hiidenkirnuineen ja humalakasvustoineen. Vuorisen arkiston järjestelyä jatkettiin taloudelle suotuisalla tavalla palkkatyöntekijällä. Arkistojen laajempaa digitointia suunniteltiin ja etsittiin sopivaa työntekijää filmi-video-arkiston digitointiin.

Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 18.3.2018 Saarikkaan kylätalolla, jossa ohjelmanumerona emeritaprofessori Pirjo Korhokankaan esitys Sumiaisten toteutumattomasta museohankkeesta. Vuosikokous päätti tehdä Äänekosken kaupungille kyselyn museoasioiden etenemisestä.

Hallitus

Yhdistyksen hallituksessa vuonna 2018 toimivat:

Puheenjohtaja *Ahti Ojanen* sekä jäsenet

Timo Enäkoski, Kalle Helander, Hannu Kumpulainen, Marja Levänen, Eila Nurmi, Helena Ojanen ja Riitta Pirinen

Hallitus valittiin vuosikokouksessa. Varapuheenjohtajaksi valittiin Timo Enäkoski. Sihteeriksi valittiin Helena Ojanen. Jäsenkirjuriksi nimettiin *Sinikka Halminen*, joka myös jatkaa rahastonhoitajan tehtäviä toiminimellään, tehden myös yhdistyksen tilinpäätöksen. Toiminnantarkastajana on edelleen Jarmo Mäki-Fränti ja varalla Tarja Mäkelä.

Hallitus kokoontui 17.1., 7.2., 4.3., 6.4., 9.5., 12.6., 14.8., 11.9., 24.10., 22.11.2018.

Jäsenkirje lähetettiin 20.1.2018. Maksaneita jäseniä oli yhdistyksellä 108. Kunniajäseniä on kaksi: amanuenssi Marjo Ahola ja yli-insinööri Erkki Pyyppönen.

Yhdistyksen internetsivuja www.vaksy.com on päivittänyt Timo Enäkoski. Sivujen kautta ei tullut vuoden aikana palautetta kuin kerran – liittyen vanhojen lehtien saantiin.

Kalusto

Kalustohankinnat tehtiin aivan vuoden alussa: laitteet VHS-kasettien ja negatiivien digitoimista varten. Ne sijaitsevat puheenjohtajan kotona, jossa Ojaset ovat harjoitelleet niiden käyttöä opastaakseen tulevia työntekijöitä, ja opastivat käytössä jo hallituksen jäseniäkin.

Henkilökunta

Helena Ojanen työskenteli 7.9.-21.9.2018 palkattuna suorittamaan yhdistyksen ilmoitushankintaa. Vuorisen arkistossa oli palkattuna Ritva Nieminen 1.1.-30.6.2018 ja 1.12.-31.12.2018. Helena Ojanen ohjasi Niemistä arkistotyössä.

Toiminta

Muistomerkkien luetteloinnissa Suolahtiosan on Hannu Kumpulainen täydentänyt ja tietoja siirretään kotisivuille. Arvi Hirvisen nimistöluettelo on siirretty kotisivuille yleisön käyttöön, ja lisäksi talletettu kuvakavalkadi Äänekosken muistomerkeistä. Äänekosken osalta tekstitys puuttuu. Lisäksi tietokantaan tarvitaan vielä Suolahtea lukuun ottamatta laajemmat kohdetiedot. Kaupungin internet-sivuille on merkitty suurin osa Suolahden muistomerkeistä ja muutamia Äänekosken puolelta. Työtä jatketaan resurssien mukaan. Tavoitteena täydelliset kartat seudun muistomerkeistä laajoine taustatietoineen kotisivujen tietokannoissa. Jari Simonaho POKE-kuntayhtymän tietohallinnosta opasti yhdistyksen hallituksen jäseniä 4.3. kokouksessa nähtävyyksien merkitsemisessä Google Maps-sovellukseen. Tämä tehtävä pyritään suorittamaan kaupungin nettikarttojen kanssa rinnakkain.

Nimistötoimikunta kokoontui kahdesti vuoden aikana. Ensimmäisellä kerralla 4.6.2018 yhdistyksen edustajat vaativat paikannimipankin perustamista, joka siirtyi seuraavalle vuodelle. Lisäksi yhdistys sitoutui merkitsemään kaupungin internet-kartoille muistomerkkejä. Nimistöä nimettiin Äänekoskella (mm. *Tärttämäen silta, Kuhnmonsalmi, Pankkisillantie ja Hujakontie*). Toisella kerralla 13.11.2018 keskityttiin Kotakennään alueen nimistön nimeämiseen (*Kennäs, Kota, Kuskallion puisto sekä Kotapuisto*) ja todettiin, että Konginkankaalla Kirkkotien jatkeeksi ehdotettu ”Kongitie” ei voi toteutua osoitemuutosten käytännön vaikeuksien vuoksi, vaan päädyttiin pitämään ”Kirkkotie” ja ”Emmantie” ennallaan.

Suolahden Wanhan Aseman työryhmä on käynnistänyt vihdoon asema-alueen kehittämisen, josta 2018 jo saatiin ”alkupalat”, kun asemalla vihittiin perinteinen rautatiekioski 30.6.2018, aseman 120-vuotisjuhliissa. Samalla juhlittiin ”lättähattujen” 30-vuotisuutta, Kotiseutuyhdistyksen 1984 perustaman Keitele-Museon kuljettaessa väkeä rataa pitkin. Lisäksi aloitettiin Ahoniuksen puiston entisöintityö. Yhdistyksen hallitus pitää kehittämissuunnitelmia kauttaaltaan hyvin kannatettavina, riittävän laajoina ja perinnettä kunnioittavina. Yhdistyksen rooli Wanhan Aseman kehittämisessä täsmentyy työn edessä. Työryhmässä on aktiivisesti yhdistyksen puheenjohtaja Ahti Ojanen.

Yhdistyksen kuvatilaisuuksien taltioimista niin kuvan kuin äänen kanssa suoraan digitaaliseen muotoon pohdittiin. Sopivaa tallenninta ei kuitenkaan vielä löydetty/hankittu. Yhdistys ei järjestänyt kuvatunnistustilaisuuksia vuonna 2018, mutta kuvien katselu- ja tunnistustilaisuuksia on hallituksen jäsen Kalle Helander pitänyt yhdessä Pirjo Luukkaisen kanssa kymmenittäin vuoden aikana. Tämän toiminnan jatkumista varten päätettiin hakea tulevana vuonna 2019 kaupungilta avustusta. Lisäksi epävirallinen ”Muisteluklubi” on käynyt hallituksen jäsenten Marja Leväsen ja Timo Enäkosken kanssa ja Anja Hytösen vahvalla tuella kuvien tunnistamis- ja tiedonkeräämistilaisuuksia lähinnä kansalaisopisto Koskelan suojissa viidesti vuoden aikana.

Luonnonkukka-päivän opaskierros pidettiin aiempia kesiä myöhäisempänä ajankohtana, 5.7.2018, Aatulassa. Myös reitti poikkesi edellisvuosista. Asiantuntijaopas Hannu Kumpulaisen johdolla nähtiin nyt uudenlaisia myöhemmän kesän kasveja ja etenkin suurikukkainen, kaunis, luhtalemmikki kukki runsaana. Kesän kuivuus kyllä vaivasi, sillä moni kukka oli vasta puhkeamassa kukkaan, kuten täällä harvinainen nuokkurusokki. Yleisössä oli useita aiemmin Aatulassa käymättömiä, ja heitä, yli 20 henkeä, hämmensi Aatulan kasvien monilukuisuus.

Ahti Ojanen opasti 26.8. Suolahden hautausmaan retken, jonka järjesti Suolahden Karjalaiset ry. Runsaslukuinen joukko kävi 11 edesmenneen evakkokarjalaisen haudalla ja lauloi virren jokaisella sekä laski ruusun.

Ahti Ojanen esitelmöi Wanhan Aseman historiasta Äänekosken Kansallisille senioreille 12.9.2018.

Kaupunkipienoismallin rakentaminen jatkui vuoden aikana entiseen tapaan, vaikka muuttouhka varjostikin vuoden loppuun asti. Vielä ei kuitenkaan sellaiseen tarvinnut ryhtyä. Mittakaavalla 1:500 tehtävässä Äänekosken vuoden 1932 mallissa päästiin tekemään jo muutamia rakennuksia Viiskulmasta alkavassa korttelissa, lisäksi hitaasti tehtäviä peltoaitoja valmisteltiin Piilolanniemessä useita kilometrejä ja useammatkin tehdasrakennukset ovat jo perusrakenteessaan. Piirtämistä, sahaamista ja maalaamista kuitenkin yhä riittää (n. 850 rakennusta).

Pässinrata-lehden jakotilaisuus Puurojuhla Suolahdessa ja Äänekoskella 9.11. veti tällä Äänekoskella vähemmän väkeä kuin edellisvuonna, Suolahdessa taas hieman enemmän. Lehden kirjoittajilta kuultiin lisätietoja sekä toiveita tulevista kotiseututyön kohteista.

Timo Enäkoski ja Kalle Helander pystyttivät Ravintola Wille- Keittiö ja Olohuoneen yläkertaan kolme näyttelyä vuoden 2018 aikana. Ensimmäinen oli nimetty ”Vesillä” (4.1.-31.5.); toinen kertoi Äänekosken kauppiaista (1.6.-31.10); kolmas esitteli seutua postikorttikuvin (1.11.-31.12).

Äänekosken Karjalaisten puurojuhlassa 7.12.2018 Ahti Ojanen piti esitelmän Valamon munkkien evakkomatkasta Suolahden ja Äänekosken kautta Kannonkoskelle.

Talous

Tilinpäätös 31.12.2018 oli 3022,40 euroa voitollinen, mikä tulos syntyi Pässinradan hyvästä tuloksesta, henkilöstömenojen pienuudesta sekä kirjanpitokulujen vähydestä. Toimistokulut, postikulut, kotisivut, Puurojuhla ja näyttelytoiminta tuottivat arvioitua suuremmat menot. Hyvin budjetin mukaan toteutuivat Hiljalan kattoremontti ja jäsenmaksut.

Tulevaa vuotta varten yhdistys haki rahoitusta uudelleen kaitafilmiä, videonauhojen ja ääninauhojen digitalisointivastusta Museovirastolta. Vuorisen arkiston järjestämisen jatkamiseksi palkkatukihakemus ja kaupungin pitkäaikaistyöttömien tuki haettiin jatkumaan heti uuden vuoden vaihteesta.

Museo ja arkisto

Yhdistyksen museosta tehtiin noin tunnin mittainen dokumentointivideo, jossa Hannu Kumpulainen esittelee museon. Kuvaajana Ahti Ojanen. Vanhan museon aika on ohi ja se voi jo tulevana kautena kadota, joten dokumentointi tehtiin ajallaan.

Museo-arkisto-varastotiloissa on vuoden mittaan asioitu satunnaisesti lähinnä yhdistyksen omien tietojen selvittämiseksi. Vierailijoita ei ole ollut, eikä yhdistys ole järjestänyt toimintaa siellä. Arkistossa oli lisäksi vesivahinko vuoden alussa, jonka vuoksi jouduttiin kuivattelemaan rahavetriiniä. Museonäyttelyn tarjoamista yleisölle ja laajemmalle esillepanolle ei nykyisissä tiloissa ole mahdollisuuksia. Myös varastotilojen kehittäminen on pysähtynyt.

Hietaman kylämuseon katon kunnostusta pohdittiin useassa kokouksessa vuoden aikana. Hietaman kyläyhdistyksen kanssa tutkailtiin 8.5.2018 kattokunnostuksen lisäksi mahdollista siirtämistä paremmin tavoitettavaan paikkaan, kuitenkin päätyen entiseen paikan paremmuuteen. Pärekkäövaihtoehdosta luovuttiin kevään aikana, kun arveltiin sen kestävyyttä jatkossa. Palattiin siis edeltävään vaihtoehtoon eli peltikattoon. Puheenjohtaja Ojanen oivalsi kysyä katonlaittoon Laukaan vankilan väkeä, joka olikin huokea ja varma vaihtoehto. Toteutus tosin venyi aivan vuoden loppuun, mutta nyt Hiljalan riihen kylämuseo pitää taas vettä useamman kymmenen vuotta.

Arkisto ja museo saivat lahjoituksia seuraavasti:

- Eeva Wacklinilta kaksi pyyhettä, nimikoituna: ”Suolahti” ja ”Suolahden osuuskassa”
- Eila Nurmelta ”Televa”-kevytmetallirasia, joita jaettiin Televan vihkiäisissä 12.9.1977
- Minna Rajalinilta Äänekosken SPR:n valokuvakansioita 5 kappaletta
- Airi Rahkoselta Hietamalta Äänekosken kirkkoa esittävä piirrostaulu (1971)
- Risto Korhonen lahjoitti 2 kappaletta Sumiaisten kirjaa (Korhonen-Korkiakangas, 2018)
- Kalervo Siistoselta artikkelikansioinen Reino Hautasen kirjoituksia ja pakinoita.
- Maija Piitulaisen lahjoittama lehtileike- ja valokuva-albumi, jossa mm. Suolahden ja Äänekosken ALKOjen kuvia

Lisäksi arkistoon kopioitiin Aira Lustigin ja Jorma Blomin valokuvat sekä Hilda Lehmosen muistokirja.

Arkistoon ostettiin 10 kappaletta *Urpo Sparfin ja Terho Poikolaisen* valmistamaa Äänekoskella on virtaa – historiaelokuvaa DVD-levyllä.

Julkaisutoiminta

Pässinrata julkaistiin totutusti, toimitussihteerinä Timo Enäkoski. Painos 850 kappaletta, painopaikkana edelleen Keski-Suomen Painotuote. Postikorttien ja vanhojen lehtinumeroiden myynti oli vähäistä.

Edustus

Kotiseutuliiton vuosikokouksessa ei ollut yhdistyksellä edustusta. Keski-Suomen maakunnallisella museo- ja kotiseutupäivässä 5.12.2018 Jyväskylässä olivat yhdistyksestä Ahti ja Helena Ojanen. Suolahden Wanhan Aseman kehittämistyöryhmässä yhdistystä edustaa Ahti Ojanen. Äänekosken kaupungin nimistötoimikunnassa edustajinamme ovat Timo Enäkoski, Kalle Helander ja Pirjo Korkiakangas.